СВОБОДА

LIBERTY

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУСКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУСКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА"

Рôкъ V. | Мт. Кармель, Па. Четвергъ 13-го Мая 1897. | Число 20.

Календарь.

МАЙ.		
13	Ч.	Еремія пророка
14	П.	Бориса и Глѣба
15	С.	Теодосія печерс., Тимотея
15	Н.	4. РАЗСЛАБЛ. Пелагіи
16	П.	Ирины муч.
17	В.	Іова праведного
18	С.	Явленіе Креста (Преполовленіе)

Змѣстъ.

СПРАВЫ „СОЮЗА".

Наша кольонія руска въ Cohoes, N. Y. видячи, якъ численно горнуть ся Русины до нашого товариства „Рускій-Народный Союзъ" зъ цѣлои Америки, порѣшили мѣжь собою не остати въ задѣ. Въ тôй цѣли виднѣйшій патріоты зôбрали ся на мітинґъ дня 25. марта и заложили собѣ братство св. А.А. Петра и Павла, котре заразъ таки приступило до „Р. Н. Союза". За урядникôвъ выбрали на сей рôкъ Михаляка Емиліяна предсѣдателемъ, Федорка Игнатія заступникомъ; Петра Г. Рончковского секретаремъ; Гащица Василя касіеромъ; Бобака Йосифа его заступникомъ; Бабяка Петра протоколярнымъ секретаремъ а Стасяка Мих. дверникомъ. Выдѣлъ „Р. Н. С." зъ выбору лишь тыхъ солідныхъ урядникôвъ мае повну надѣю, що розвôй того братства поступить скоро напередъ. Русины — краяне, мешкаючій въ сусѣдствѣ Cohoes, не повинни опустити той нагоды, записати ся чимъ скорше до братства св. А.А. Петра и Павла въ Cohoes, а заразомъ и до „Р. Н. Союза". Длятого подаемъ адресъ секратаря братства: Mr. Peter H. Rench, 15 Newcomb str., Cohoes, N. Y. — Нехай всѣ пишуть до него, чимъ скорше, а вôнъ удѣлить имъ потрѣбныхъ информацій и запише таки заразъ до братства и „Союза". Мітинґъ вôдбувають въ домѣ свого брата Василя Гащица.

Неменша признательнôсть належить ся Русинамъ въ Buffalo, N. Y. Помимо завзятои аґітаціи зô стороны православнои місіи, чеснѣйшій Русины нашй не злакомили ся на еи нѣколи не даючій ся здѣйснити обѣцянки, заложили свое руске братство св. Іоана Крестителя и приступили до „Р. Н. Союза". Честь имъ за то, що не лакомй и мають здоровый розумъ. Коли вже заложило ся въ Buffalo руске братство, то немае знайти ся тамъ анѣ оденъ Русинъ, котрый бы не хотѣвъ злучити ся разомъ зъ нами и приступити до „Р. Н. Союза". Русины зъ N. Tanawanda, Depew, Lancaster нехай памятають па то. За урядникôвъ выбрали собѣ: Микола Серединьскій предсѣдатель, Стефанъ Зинчакъ мѣстопред., Иванъ Бурштинъ секретарь, Фесько Олѣяръ касіеръ, Стефанъ Серединьскій опѣкунъ хорыхъ. — Богъ Гамъ помагай!

Черезъ газету „Свобода" взываемо всѣ братства, належачй до нашого товариства „Р. Н. Союзъ", щобъ на сегомѣсячнôмъ мітинґу выбрали собѣ делеґата на голов. конвенцію и имя его подали головному секретареви. До выбору одного делеґата уповажненй братства числячй 35 членôвъ, до двохъ делеґатôвъ, если мають бôльше якъ 50 членôвъ и т. д. якъ приписує § 27 статутъ „Р. Н. Союза".

За Выдѣлъ „Р. Н. С."
Иванъ Глова
предсѣдатель.
О. М. Стефановичъ
секретарь.

Приступили слѣдуючй новй члены:

	Число въ гол. книзѣ:
Зъ WATERBURY, CONN.	
1. Котаньскій Лука	676
2. Яцовичъ Андрей	677
3. Годьо Фаустъ	677
4. Васенько Михаилъ	678
Зъ PITTSBURG, PA.	
5. Крайничинъ Сил.	638
6. Гула Стефанъ	638
7. Хомякъ Григорій	639
8. Сидорикъ Слекса	639
9. Мучка Никифоръ	640
Зъ ST. LOUIS, MO.	
10. Грибусъ Юрко	694
11. Врубель Иванъ	695
12. Патрошь Арсеній	695
13. Улановскій Иванъ	696
Зъ OLYPHANT, PA.	
14. Матѣйчакъ Якимъ	552
Зъ COHOES, N. Y. Братство св. А.А. Петра и Павла.	
15. Михалякъ Емил.	705
16. Рончковскій Петро	705
17. Гащицъ Василь	706
18. Бабякъ Петро	706
19. Жидякъ Максимъ	707
20. Бабакъ Йосифъ	707
21. Михалякъ Петро	708
22. Стахъ Павло	708
23. Федорко Игнатій	709
24. Стасякъ Михаилъ	709
25. Пôдлипчакъ Илія	710
Зъ BUFFALO, N. Y. Братство св. Іоана Крестителя.	
26. Серединьскій Ст.	716
27. Зинчакъ Иванъ	716
28. Бирва Андрей	717
29. Олѣяръ Фесько	717
30. Серединьскій Мик.	718
31. Зинчакъ Стефанъ	718
32. Зинчакъ Михаилъ	719
33. Бурштинъ Иванъ	719
34. Янчаникъ Иванъ	720
Зъ JERSEY CITY, N. J.	
35. Ференцъ Лука	418
36. Сказко Николай	419
Зъ SHAMOKIN, PA.	
37. Сальонъ Петро	610
Зъ MT. CARMEL, PA.	
38. Чурикъ Михаилъ	623

О. М. Стефановичъ
секретарь.

На сироты по убитыхъ галицкихъ выборцяхъ зложили:

Зъ **Mt. Carmel, Pa.**

Онуфрій Мурдза	$2.00
Алекс. Тхиръ	50

Надъ чимъ повинні застановитись делеґаты „Союза".

Декому здавалось бы може, що тогорôчна конвенція „Союза" не буде мала надъ чимъ радити, бо статуты готовй и вôдзнаки суть — тымчасомъ роботы и предмету до нарадъ есть ажь за богато. И такъ статуты треба доповнити где-негде, а такожь обговорити другй рѣчи не менче важнй, котрй належать такожь до „Союза".

Що до статутôвъ то треба-бъ нередовсѣмъ змѣнити ихъ въ той способъ, щобъ до тов. „Союзъ" можна принимати канадійскихъ Русинôвъ. О. Нест. Дмитрôвъ въ своихъ подорожныхъ вспоминахъ згадує кôлько ихъ уже есть въ Канадѣ, тому мы повиннй застановити ся надъ тымъ пôдъ якими условіями ихъ принимати, бо якъ мы ними не займемось, то захопять ихъ другй народности, и зновъ тисячки руского гроша потоне въ кишеняхъ чужихъ людей.

Що до того хто може бути членомъ „Союза", то треба-бъ вычеркнути зъ параґрафу семого слово „Славянинъ", бо пôсля того мавъ бы право пристати до „Союза" и Словакъ и Чехъ и Полякъ — а „Союзъ" повиненъ бути товариствомъ чисто рускимъ, а не мѣшанымъ. Впрочѣмъ другй Славяне прійшли скорше до Америки якъ мы, отже мають свои орґанѣзаціи и певно до насъ не пôйдуть, що такожь промавляе за тымъ, щобы тое слово выкинути зъ статута, бо оно перечить назвѣ орґанѣзаціи.

Що до вѣры, то „Союзъ" и дальше не повиненъ робити жаднои рôжницѣ помѣжь православными а унітямп, якъ се было до теперь. хотяй бы собѣ „Ам. Русскій Вѣстникъ" и его дописуватель зъ St. Louis Богъ знае що писали. „Союзъ" не есть орґанѣзація уніяцка, анѣ православна, але народна-руска — на вѣру отже не може звертати жаднои уваги, а дивитись мусить тôлько на тое, чи Русинъ, котрый хоче стати еи членомъ есть чоловѣкъ честный, та чи задосыть учинить всѣмъ другимъ условіямъ приписанымъ въ статутѣ.

При тôй способности позволю собѣ сказати рѣчь впрочѣмъ всѣмъ знану, що такъ само якъ „Союзъ" такъ и его органъ „Свобода" не есть анѣ уніяцкою анѣ православною, але газетою маючою на цѣли лишь просвѣщеніе народа. Недомыслный Ст. Люєсчанъ (дописуватель „Ам. Р. В.") повиненъ бы знати, що „Свобода" противъ православія яко вѣры нѣколи не выступала и не думае, бо то не еи business. Выступала она лишь противъ православнымъ предводителямъ, священникамъ и др. а такожь „Пр. Ам. В." коли они въ горячцѣ місіонерской забували неразъ на границѣ приличія, або послугували ся брыдкими средствами (якъ неправдою и шкальованемъ) для осягненя своихъ цѣлей. Противъ такого поступованя „Свобода" все буде выступати, такъ само якъ кождый честный чоловѣкъ повиненъ стояти противъ всякого зла и неправды безъ взгляду на се, чи тое зло робить чужій хто, або его ворогъ, чи самъ рôдный батько. Правда надъ все, она не знае нѣ брата, нѣ свата. Того повиненъ ся тримати „Союзъ" и его органъ „Свобода" и здае ся тримавъ ся доси.

Понеже помѣжь членами „Союза" знаходимо дуже мало самотныхъ, протое варта-бъ роздѣлити членôвъ на два вôддѣлы: 1) жонатыхъ и замужнй и 2) самотнй. Перши платили бы такъ якъ платять теперь и мали бы такй с мй права якъ и доси; другй, т. е. самотнй такъ дѣвчата якъ и хлопцѣ платили-бъ лишь по 25 цт. на мѣсяць, але за тое дôставали бы лишь $250 посмертного, $50 въ разѣ утраты однои руки або ноги, $125 въ разѣ утраты двохъ рукъ, або нôгъ и т. д. взагалѣ все на половину. Я думаю, що черезъ тое далеко бôльше самотныхъ бы пристало до „Союза" такъ дѣвчатъ якъ и хлопцѣвъ, якъ есть ихъ до теперь, бо кводеръ на мѣсяць грошѣ невеликй и за тое кождый бувъ бы на выпадокъ забеспеченый.

Звѣстно, що нашй люде зачали ити до Америки недавно, а прійшовши тутъ за-для браку своихъ орґанѣзацій причѣплялись до чужихъ словацкихъ, польскихъ, нѣмецкихъ и американскихъ. Ба еще и з... досыть ихъ тамтуда бл... Людей тыхъ можна-бъ ...хувати на сотки и они радо пристали теперь ... нашои орґанѣзаціи, если ... имъ зробити деякй полекш... Въ виду того конвенц... повинна застановитись н... тымъ чи бы не добре бу... принимати людей за с... рыхъ членôвъ зъ други... великихъ орґанѣзацій (а... не братствъ), если они в... кажуть ся, що всѣ св... обовязки въ орґанѣзаціи ... котрои належали ажь ... кôнця самого сповнили ... задосыть учинять всѣм... другимъ условіямъ, якй пр... писують статуты „Союза... въ параґрафѣ семôмъ.

Для запровадженя одн... образности въ дѣловодст... „Союза" треба-бъ выдат... осôбнй друки а такожь кн... жочки для кождого член... въ котрй записувавъ ... мѣсцевый секретарь мѣся... не и другй належитости з... плаченй до касы „Союза".

Варта-бъ такожь ухвали... ти, щобы кождый член... справивъ собѣ вôдзнак... щобы оденъ другого мô... познати якъ тое дѣесь в... другихъ орґанѣзаціяхъ.

Постаратись о сильну ... ґітацію за суботними шк... лами для дѣтей и вечѣр... ными для старшихъ и ... читальнями. Дѣти ростут... а свого незнають. Такъ е... мо богато старшихъ могло... бы научити читати и писа... ти, еслибъ всюды були в... чѣрнй школы и „Союз... аґітувавъ за тымъ. Читал... нѣ такожь конечно бы ... здали, бо народъ не знае ... где часъ подѣти въ р... безроботя — иде до са... нôвъ и піяньство, на ... ширить ся дуже.

Зъ грôшми на „Наро... Дôмъ" зôбраными тре...

(Продовженє на другой сторо...

4

КАНАДІЙСКА РУСЬ.

Подорожнй вспомины
Нестора Дмитрова.
(Дальше).

STUARTBURN, MANITOBA.

Недалеко стояла хатинка бѣдного чоловѣка, котрый 4 центы привѣзъ до Winnipeg и навѣть ихъ менѣ показовавъ — казавъ, що до смерти буде ихъ при собѣ носити. „То егомосць послѣднй каплѣ крови моси" — казавъ бѣдный чоловѣкъ. Въ Галичинѣ обдирали бѣдного мужика всѣ по порядку. Почавши вôдъ пана старосты, а скôнчивши на Мошкови, котрый найбещельнѣйше въ свѣтѣ допоминавъ ся о якіись довгъ и грозивъ, що буде телеґрафовавъ до Львова до поліціи, щобъ его непустили. Бѣдный мужикъ перестрашеный давъ всѣмъ вôдчѣпного. По дорозѣ всюды зновъ дававъ вôдчѣпного и втѣкавъ въ роспачи вôдъ галицкои бѣды — а якъ вже переѣхавъ такй свѣты, якъ зъ Борщева до Winnipeg, то лишилось ему 4 центы зъ 8 сотокъ; та дѣйсно послѣдна капля его крови. Де-що трошка заробивъ чоловѣкъ и потягъ на земленьку святу. Вымѣрили ему ланы просторй, що ледви окомъ доглянешь кôнця фармы, та що зъ того, коли нема чимъ почати, хоть головою объ осику товчи. Але нашь чоловѣкъ не закладае рукъ. Середъ лютои зимы рубае дрова и ставить хатинку, бѣдну хатинку, але таки поставивъ и жіе тай надѣѣ не тратить — „бодай дѣтямъ моимъ буде лекше". Такъ, дѣтямъ буде вже зовсѣмъ добре. Дѣти нашй то такъ вôдрадна надѣя, та така солодка вôдрада для батька збѣдженого, споневѣряного! И справдѣ! Вôдрадно дивитись, якй кольосальнй поступы роблять нашй дѣти. Старшй хлопцѣ и дѣвчата служать у маючихъ фармерôвъ, учать ся розуму, набирають оглады, пôдпомагають, а навѣть удержують цѣлу родину. Молодшй ходять до школы и поступами своими задивують Англикôвъ. Я подыбавъ дѣвчатка, котрй зовсѣмъ добре розмовитись можуть по англійски. Дѣти то будучнôсть наша — они вже теперь дуже благодатно вплывають на родичѣвъ.

Вертаючи вôдъ нашихъ людей, вступивъ я до фармера Англика, котрый ту вже 7 лѣтъ сидить. Правда, въ него въ хатѣ уряджено, якъ у культурного чоловѣка. Дѣвчинка грае на фортепянѣ, самъ вôнъ чоловѣкъ не дурный, але на подвôрю, въ его господарцѣ нема ладу, Худобы богато понадъ 30 штукъ, але она така мизерна выйшла зъ зимового догляду и зъ тои будыстайнѣ, що ажь жаль дивитись. Знаряды господарскй, машины рôжного рода гниють на подвѣрю, але за те конѣ добре и старанно годованй. Нашь чоловѣкъ пôдъ взглядомъ мастковымъ высше буде стояти за 7 лѣтъ вôдъ Англика.

Пôдъ вечеръ поставили нашй люде въ лѣсѣ крестъ и престолъ, тай тѣшили ся, що въ недѣлю будуть мати велику параду зъ лозою — але на жаль парада не дописала. Въ ночи зôрвавъ ся вихоръ, почало гримѣти и блискати, а рано впавъ снѣгъ, гоненый пôвнôчнымъ пронимаючо зимнымъ вѣтромъ. Середъ тои страшнои ночи я бачивъ пожаръ, величавый и страшный пожаръ. О кôлька миль подальше палили ся преріи. Се дуже лютый ворогъ для фермерôвъ въ лѣтну пору. — Такъ лютого зимна, якъ було тои недѣлѣ, я въ житю не зазнавъ. Чути було, якъ зимный вѣтеръ кости проникавъ. Загрѣти ся не можливо було. Всѣ мы скостенѣлй дôбрали ся до стору, де я вôдправивъ Сл. Божу, высповѣдавъ 87 людей. Богато задля страшного зимна непоприходило.

Нашихъ людей на тôй кольоніи находить ся нынѣ вже 45 родинъ, разомъ 175 душь. Першихъ 24 родинъ осѣло 19. серпня 1896 р., вôдтакъ прійшли въ осени, а навѣть и въ зимѣ, тай теперь тягнуть ся по кôлька родинъ на ту кольонію. Люде нашй походять зъ повѣтôвъ: Залѣщицкого, Борщѣвского, Коломыйского, зъ Буковины и 1 родина зъ Товмача. Найбôльше образованй люде и приступнй до культуры суть люде зъ повѣту коломыйского, що вчисляе ся безперечно до заслугъ радикальнои партіи, тай и тому положеню економічно-суспôльному въ якôмъ нашй люде зъ тыхъ сторôнъ находили ся. Найбôльше темнй люде, то суть Буковинцѣ. Ихъ жѣнки за цѣну житя не хотять перемѣнити одягôвъ, тай дѣтей до школы не посылають.

Земля ту загально добра, подекуды есть камѣне, але камѣне, котре наплыло колись и стырчить на верхи. Сѣножати знамениты, орного поля досыть, лѣса подостаткомъ. Въ лѣсѣ подыбавъ я дикй сливы, вишнѣ, а навѣть виноградъ. Родить ся ту всяка огородовина. Зъ пашнѣ родять ся пшениця, бульбы, овесъ, ячмѣнь и др. Околиця на выпасъ худобы дуже пригôдна. До North Dakota всего 9 миль, отже на лѣто идуть нашй люде на жнива тамъ и заробляють вôдъ 40—60 дол, Наоколо богатй фармеры, котрй потребують робôтника и добре платять. Прим. хлопець 15 лѣтный поби... минувшого лѣта по 16 дол. на мѣсяць. Зим... порою платять по 4 и 5 дол. въ мѣсяць. Я ...кавъ ся до теперь безпосередно зъ сотками ...шихъ людей, однакъ анѣ вôдъ одного чоло... не чувъ еще, щобъ було ему ту гôрше, як... Галичинѣ, хоть вôнъ въ першихъ початкахъ ...сить иногдѣ страшно бѣдувати. Справдѣ, ... здае ся на свѣтѣ краю, котрый бы бувъ гô... для нашого чоловѣка, якъ Галичина. — ... бѣднѣйшихъ роздававъ рядъ черезъ зиму му... а урядникъ Карстенсъ, котрый имъ ту муку п... возивъ и роздѣляръ, уходивъ за Рудольфа, — еще нынѣ нашь темный мужикъ давъ бы соб... голову втяти, що се Рудольфъ. Навѣть писал... люде листы до него, называючи его Найяснѣй... шимъ Рудольфомъ. При тôй темнотѣ нашь ... ный мужикъ страшно лукавый и не жичли... свому братови. Оденъ маленькій примѣръ: ... Stuartburn осѣвъ чоловѣкъ надъ рѣкою и пок... собѣ хату. Другій побачивши, що се добре м... це, осадовивъ ся собѣ по другôй сторонѣ рѣ... и почала ся сварка. Ходять они оба до Win... peg на термѣна и вкôнци достали таке ореч... Фарму треба роскололи на двѣ половины, так... щобъ жадному не було кривды. Невдоволены... мужикъ приѣхавъ до дому и загрозивъ свом... сусѣдови, що сокирою его зарубае, свого сусѣд... а самъ пôйде до кримѣналу, якъ той не всту... пить ся! Такй просторы землѣ, такй ланы, таке погане лукавство галицке! Оденъ мужи... загрозивъ другому процесомъ, якъ той пусти... худобу на его фарму — але се пусте, бо вô... навѣть не знае границѣ свои фармѣ. То все ...

„SVOBODA“
(LIBERTY.)
Weekly Paper.

The only Russian political Newspaper published in this Country; circulating in all parts of the United States and Canada, wherever the Russian language is spoken.

Published at Mt. CARMEL, PA. of each week by the „SVOBODA“ Publishing Co.

ADVERTISING RATES:

One inch per annum...$ 20.00
„ „ Six months 12.00
„ „ three „ 7.00

All comunications should be addressed to:

„Svoboda“
PRINTING OFFICE
Mt. CARMEL, PA.
P. O. Box 13.

Предплата рôчна 2.00
До старого краю........ 3.00

Всѣ дописи и грошѣ просимъ высылати пôдъ адресу:
To „SVOBODA“
PRINTING OFFICE
P. O. Box 13. — Mt. CARMEL, PA.

НАША ГАЗЕТА ВЫХОДИТЬ ЩО ТЫЖДНЯ ВЪ ЧЕТВЕРЪ.

Entered the post office at Mt. Carmel, Pa. as second class mail matter.

УВАГА.

Хотячій приступити до „Союза“ най посылають вступне и мѣсячне до касіера.

Mr. George Chylak
OLYPHANT, PA.

И увѣдомити секретара пôдъ адресою.

Rev. N. Stefanowicz
715 Carson str.
S. S. PITTSBURG, PA.

(Продовжене зô стороны першои.)

також щось зробити, нехай не лежать. По моѣй думцѣ, треба-бъ ихъ вложити въ business, котрый выплачуєсь добре, якій сторъ компанічный або що (розумѣє ся, що пôсля ухвалы конвенціи); если-жь, нѣ то можна-бъ за тй грошѣ выдати книжки доконче для тутешныхъ людей потрѣбнй, котрй выплатилисъ бы. Такъ примѣромъ букваря руского конечно намъ треба, бо спроваджене зъ краю коштує богато клопоту, а кромѣ того етимольогічнй букварѣ тамъ вычерпанй, а и тй що суть не вôдповѣдають тутешнымъ потребамъ. Маленькій бодай пôдручникъ для науки англійского языка також доконче потрѣбный и треба-бъ о него постаратись.

Гôвнежь при способности конвенціи „Союза“ треба-бъ приняти вôдповѣднй резолюціи, щобы дати выразъ обуреню нашому на всѣхъ виновникôвъ проливу рускои крови пôдчасъ послѣдныхъ выборôвъ, и тымъ показати, що мы интересуемось справами старого краю и кривды заподѣянй братямъ нашимъ болять насъ не мало. Також здалось бы заложити осôбне товариство до котрого мôгъ бы належати кождый Русинъ за оплатою одного доляра на рôкъ, а котрого одинокою цѣлею булобы збиране фондôвъ для спомоги краєвыхъ газетъ, борючихъся за хлопскй права и взагалѣ на агітацію, маючу за задачу освѣдомлюване нашихъ братôвъ въ старôмъ краю.

Наконецъ ще одно. Если конвенція тогорôчна зробить якй змѣны въ статутахъ, то не треба заразъ цѣлыхъ статутôвъ передруковувати, але лишень самй змѣны осôбно выдрукувати и членамъ розôслати, що розумѣє ся не буде получене зъ великимъ коштомъ.

Тыхъ пару увагъ пôддаю пôдъ розвагу честныхъ делеґатôвъ будучои конвенціи. Нехай и кождый другій напише, що єму лежить на серци, а тогды певно не надармо зароблять въ насъ компаніи колѣйовй на тікетахъ.

Членъ „Союза“.

За „Свободу“ належить ся заплатити!

ВѢСТИ ЗЪ КАНАДЫ.

Допись зъ рускои кольоніи Теребовля.

Мы въ нашôй кольоніи святковали величаво сего року день 12. цвѣтня, бо якъ колись св. Кирилъ и Методій перший апостолы и учителѣ Славянъ зайшли до нихъ, щобы имъ вѣру Христову проповѣдати, такъ и до насъ Русинôвъ заблукавшихъ ся вôдъ своеи рôдпои землѣ въ чужу землю далеко за морями въ краю Канадійскôмъ — зайшовъ также апостолъ вѣры Христовои Пр. О. Н. Дмитрôвъ, щобы насъ въ тôй вѣрѣ утвердити, дати намъ розраду и потѣху въ тôмъ чужôмъ краю, а передовсѣмъ, щобы насъ не оставити передъ надходячимъ празникомъ Воскресенія Христового въ грѣхахъ. Той то О. Дмитрôвъ, не зважаючи на такъ далеку дорогу, на всѣлякй невыгоды и власнымъ коштомъ иде, якъ добрый пастырь шукати заблудше стадо Христове по тыхъ незмѣрнимыхъ обшарахъ краю Канадійского. И такъ приѣхавъ желѣзницею до Winnipeg-у а зъ вôдси до Lake Dauphin-у.

Тутъ ч. дописуватель згадує про всѣ подорожнй пригоды О. Н Дмитрова, котрй помѣщений обширнѣйше въ фейлстонѣ, въ кôнци вôдзывае ся:

Чимъ-жежь мы ся Вамъ вôдвдячимо Всеч. Отче за тую честь, котру-сте намъ зробили посвященемъ у насъ св. Креста первого на цѣлу Канаду; за Вашй труды, щосте ся трудили до насъ тôлько тысячь миль, щобысьмо не пожинали въ грѣхахъ Пасху Христову; терпѣлисте всѣлякй невыгоды а все то зъ любви христіяньскои. Мы не маємо словъ, щобысьмо Вамъ могли подяковати, якъ тôлько щире руске серце. Спабôгъ Вамъ за Вашй труды, и симъ складаємо Вамъ всенародну подяку.

Василь Ксьонжикъ

Въ редакціи „Свободы“ можуть достати Всеч. ОО. Духовнй по 1 цнт. за еґземпляръ:

1) Extractus matriculæ copulatorum,
2) Extractus matriculæ baptisatorum,
3) Extractus matriculæ defunctorum.

ВѢСТИ ИЗЪ СТАРОГО КРАЮ.

Допись зъ Руси Галицкои

21. апрѣля 1897.

Руска політика, послѣднй выборы, якихъ маємо послôвъ?

(Конець.)

При выборахъ голосують всѣ въ пять вôддѣлахъ, чи якъ они называють „куріяхъ“: Перша курія се самй дѣдичѣ-паны, друга курія: великй мѣста; трета курія: купцѣ; четверта курія: сѣльскй громады; вкôнци пята курія: всѣ разомъ, хто лишь має. 24 рокôвъ житя. Сей подѣлъ є чиста комедія и забутокъ зъ давныхъ часôвъ, по иншихъ краяхъ вже давно такого нема, тамъ загаломъ всѣ разомъ выбирають послôвъ. Отже Русины можуть числити лишь на четверту и пяту курію всхôдпои Галичины, бо нема у насъ дѣдичѣвъ анѣ богато купцѣвъ, а по мѣстахъ Русины въ меншости. Комітетъ рускій поклавъ кандидатôвъ въ 19 выборчихъ округахъ IV. куріи и 8 выборчихъ округахъ V. куріи. Зъ четвертои куріи вышли два кандидаты: о. Данило Танячкевичъ въ Золочевѣ и адвокатъ д-ръ Теофиль Окуневскій въ Коломыѣ, въ пятôй куріи выбраный д-ръ Романъ Яросевичъ, лѣкарь въ Борщевѣ. Перший зъ нихъ належить до партіи Романчука, два другй є радикалы.

Теперь ще кôлька словъ про тыхъ правительственныхъ Русинôвъ. То чисте нещасте на галицкôй Руси, якійсь допустъ Божій чи що за бѣда?!... Они є зовсѣмъ вже непотрѣбнй, правительство вже теперь поледви чи дасть имъ що-небудь и вже могли бы вымандрувати хочь бы до Бразиліи. Они зъ початку удавали дуже вôдважныхъ и домагали ся, щобы польскій „komitet centralny“ подарувавъ имъ 15 мандатôвъ въ обохъ куріяхъ! И то въ той способъ, що противъ такого правительственного Русина немае вже ставити нѣякого шляхоцкого кандидата. — Тымчасомъ народъ рускій якось не надто порозумѣвъ ихъ „розумну“ и „тактовну“ політику. Реляціи польскй були того роду, що по провінціи о много лекше было перецерти выбôръ справедливого Поляка нѣжь такого хитрого-мудрого правительственного „Рутенця“. Польскй шляхтичѣ якось не надто були охочй давати дурнѣсенько 15 мандатôвъ, отже панъ Барвѣньскій спустивъ на 12. Але и того было Полякамъ за богато. Приѣхавъ тымчасомъ ґрафъ Бадені до Львова, панъ Барвѣньскій поскаржився и сей ще напиравъ, щобы „кинули“ porządn-ымъ Русинамъ 10 мандатôвъ... Конецъ концѣвъ бувъ такій, що шляхтичѣ дали своимъ приятелямъ пѣсть мандатôвъ тай и то ще зъ такимъ условіемъ, що мусять доконче выйти послами о. Корнило Мандичевскій зъ Надвѣрнои и бурмістръ Охримовичъ зъ Дрогобича. То є два найбôльшй непотребы въ радѣ державнôй, навѣть вже самому панови Барвѣньскому было за нихъ встыдъ и вôнъ ихъ не хотѣвъ. Въ той спосôбъ за свою довгу вѣрну службу дôставъ панъ Барвѣньскій зъ ласки шляхтичѣвъ всего-на-всего 4 мандаты, и то три въ IV. а одинъ въ V. куріи. Тутъ выбранй середъ страшныхъ надужить и шахрайствъ (прим. крали голосы зъ урни выборчои) п. п. Барвѣньскій (Броды), Вахнянинъ (Сокаль), судія Каратницкій (Самбôръ) и станиславôвскій канонікъ о. Гробельскій (Коломыя). Та партія „porządnыхъ“ Русинôвъ, ще до послѣдной хвилѣ удавала дуже недобру. На кôлька днѣвъ передъ выборами выписало товариство політичне „Руско-католицкій народный союзъ“ велику вôдозву въ своѣй газетѣ, що коли польскй шляхтичѣ не хотѣли згодити ся на ихъ предложеня, то они усувають ся и вся одвѣчальпость за надужитя нехай спадає на польскій комітетъ. Но бувъ се орігінальный помыслъ тыхъ „політикôвъ“, а лишь сю гадку пôддавъ имъ одинъ молодый рускій радикалъ, коли одинъ зъ тыхъ правительственникôвъ приѣхавъ бувъ до Вѣдня „на скаргу“ до Баденього. Оно и швидко показало ся, що мамелюки не доросли до фактичнои опозиціи. Скоро ихъ повыбирали польскй шляхтичѣ при помочи надужить и деморализаціи, они (хочь нѣбы-то не хотѣли) поприймали мандаты и вже всѣ поѣхали до Вѣдня, де будуть удавати „заступникôвъ руского народу“...

Отже маємо у Вѣдни 9 послôвъ рускои народности зъ Галичины. Зъ того є три послы зъ волѣ народу выбранй, а шесть є „фабрикованй“ рускй послы.

На другій разъ роскажу Вамъ: якъ они поводять ся у Вѣдни? Рада державна роспочала свои нарады 27. марта и складає ся зъ 425 послôвъ.

Й. П.

ГРЕЦКО-ТУРЕЦКА ВОЙНА.

Турки здобули грецке мѣсто Pharsalos.

БОЛГАРСКИ ОХОТНИКИ ВЪ МАКЕДОНІИ.

Европейкй державы мають выслати ноту до воюючихъ державъ, щобы перестали воювати.

Европейскй войска въ Атенахъ.

Турецкй войска по занятю грецкихъ мѣстъ Tyrnavos и Lariss-ы пустили ся въ погонь за Греками, котрй обшанцувалися сильно въ мѣстѣ Pharsalos. Турецкй войска пôдъ командою Едема Паши въ числѣ 50.000 мужа подѣлили ся на два таборы и черезъ два днй майже безперестанно бились. Греки були добре обшанцованй и занимали дуже добрй мѣсця. Самъ наслѣдникъ трону князь Константинъ доводивъ одною колюмною, а князь Николай, другій сынъ короля другою. Оба князѣ прославили ся въ послѣдныхъ битвахъ своею вôдвагою и неустрашимостію; они були все въ першôй лініи и выставляли себе тысячи разôвъ на небеспеченство. Тымъ додали они охоты и вôдваги своему войску. Греки бились якъ львы и вôдпирали страшнй атаки бѣшеныхъ Туркôвъ, котрй числомъ перевышали Грекôвъ два разы. По двохъ дняхъ страшнои и завзятои битвы Греки на военнôй нарадѣ урадили, щобъ уступити до другого грецкого мѣста Domokos, котре лежить о пару миль вôдъ Pharsalos и есть добре укрѣплене. Греки забрали зъ собою всю амуніцію и приборы военнй, въ ночи опустили тихонько мѣсто и удали ся до Domokos. Турки рано оточили мѣсто Pharsalos хотячи штурмомъ добути єго, но внеть переконали ся, що Грекôвъ вже тамъ нема. Тогды Турки зъ великою втѣхою вôйшли до мѣста и заняли єго. Доносять також, що позôсталыхъ въ мѣстѣ раненыхъ грецкихъ жовнѣрôвъ вымордовали Турки. — Сейчасъ по занятю мѣста Pharsalos Турки рушили въ погонь за Греками и облягли мѣсто Domokos. Но тутъ здає ся не такъ легко буде добути Туркамъ тое мѣсто, бо тамъ зôбрали ся грецкй войска зô всѣхъ сторôнъ и заняли позиціи дуже труднй до здобутя. — При здобутю мѣста Pharsalos Турки стратили 6000 мужа, а Греки тôлько 1000.

Друга грецка армія пôдъ командою славного генерала Смоленского побила Туркôвъ пôдъ Velestino, але коли Туркамъ прійшло на помôчь кôлька свѣжихъ полкôвъ, то Греки уступили и въ порядку помашерували до Almyro, де заняли новй позиціи и чекають на Туркôвъ.

200 охотникôвъ болгарскихъ перейшло черезъ турецку границю и вступили до Македоніи, щобы помагати Грекамъ.

Европейскй державы мають выслати ноту (письмо) до воюючихъ державъ, щобы перестали воювати, а они вже залагодять цѣле непорозумѣне и погодять воюючй стороны. (А чи то не можна було погодити ихъ еще передъ войною, щобы не проливати невинну кровь и не убивати тысячи людей?)

Зъ Берлина доносять, що европейскй державы мають выслати свои войска до Атенъ, щобы боронили короля и єго фамілію передъ розгнѣванымъ народомъ, котрый складає цѣлу вину на короля.

Дивна есть політика великихъ европейскихъ державъ взглядомъ Греціи. Зъ однои стороны хотять высылати свои войска нѣбы-то на оборону династіи, а зъ другои знову помагають Туркамъ рѣзати и мордувати Грекôвъ. Пôдъ Velestino, де Греки побили Туркôвъ на голову, по битвѣ мѣжь убитыми Турками найшли Греки також убитыхъ двохъ нѣмецкихъ офицерôвъ въ нѣмецкихъ уніформахъ и одного россійского майора въ россійскôмъ уніформѣ. Здає ся, що тй державы тайно выслали ихъ, щобы помагали Туркамъ.

...е зъ часомъ, якъ нашй люде трохи обтрясуть ся зъ тои луски галицкои.

Прикра, дуже прикра рѣчь для нашого чоловѣка безъ церкви и священника, але перший крокъ въ тôмъ взглядѣ я вже поробивъ. Сподѣю ся, що въ осени люде зачнуть въ Stuartburn будовати церковь, а зъ весною повиненъ прійти священникъ. Розумѣє ся, що мусить ту прійти священникъ жонатый, добрый господаръ, чоловѣкъ енерґічный и людкій, котрый-бы примѣромъ своимъ свѣтивъ людямъ. Священникъ самотный не въ силѣ бы жити середъ тыхъ непроходимыхъ прерій и лѣсôвъ.

На церковь дає рядъ 40 акрôвъ землѣ, а священникъ ad personam мôгъ бы собѣ взяти 160 акрôвъ. Въ кождôй мѣсцевости я стараю ся выбрати землю и потрѣбнй формальности переправадити.

Въ понедѣлокъ 17. цвѣтня я выбравъ ся раненько фѣрою до Dominion City и ту приѣхавши въ полудне заставъ 2 родины нашихъ людей, котрй приѣхали зъ Winnipeg до Stuartburn. Вѣтеръ тягнувъ дуже зимный. Жѣнки зъ дѣтьми розтаборились коло маґазину, а чоловѣки шукали за фѣрами. Цѣкавй бойсы американскй зôбрали ся гурмою и оглядали нашй славнй чоботы и бруднй кожухи галицкй. Зъ далека и Индіяне пôдсмѣхували ся и зъ пôдъ лоба глядѣли на своихъ товаришѣвъ. Я почавъ зъ ними розмовляти, а кондукторъ за плечима каже до другого чоловѣка: „отсе priest тыхъ людей“. — То не твôй business — вôдрубавъ я єму и поѣхавъ до Winnipeg, щобъ заразъ на другій день удати ся въ далеку дорогу, бо ажь до Edmonton.

(Дальше буде).

О ОСМОГОДИННОМЪ ДНИ ПРАЦѢ.

Широко звѣсный проводникъ американскихъ робôтникôвъ Е. В. Дебсъ, котрый минувшого року бувъ выйшовъ зъ вязницѣ, до котрои дôставъ ся, бо горячо боронивъ справы робôтникôвъ въ своѣй агітаціи за заведенемъ 8 годинъ працѣ на день пише слѣдуюче:

По цѣлôй широкôй Америцѣ гомонить мѣжь робôтняцтвомъ одинъ голосъ жадаючій осмогодинного дня працѣ, позаякъ то есть найрозумнѣйшій подѣлъ дня: 8 годинъ працѣ, 8 вôдпочинку а 8 годинъ для забавы и науки. Заведеня осмогодинного дня можна жадати зô становиска гиґієничного, выхованчого, господарского и поровственного а жаденъ чоловѣкъ не есть въ станѣ навести противъ того розумного доказу. Наколи рôдъ людскій не має зôйти на карлôвъ, немôчныхъ, калѣкъ тѣлесныхъ, мусить о то дбати цѣлый загалъ, цѣла суспôлнôсть, щобы бôльша частина людскости не морилась тѣлесно, не высилувалась и не карловатѣла при довгôй денной праци зъ недостаскомъ вôдпочинку и забавы, особливо у молодыхъ, недозрѣлыхъ людей, у дѣтей обоего пола. Наука то доказує, що молодѣжь при довгôй а тяжкôй праци нагло дозрѣває, стаєсь карловатою и опôсля причиною карловатого и малого поколѣня, котре що-разъ бôльше звыроднює ся. Если незнане и непросвѣта есть причиною бôльшости злочинôвъ въ людскости, тожь най удѣлить ся робôтникови часу, щобы мôгъ себе освѣчувати читанемъ, роздумованемъ и розвиванемъ своеи розумовои здôбности. Держава уважає розумныхъ и просвѣченыхъ горожанъ за найлѣпшихъ, позаякъ доказано, що хотяй держава була богата въ лѣснй, воднй и иншй жерела, однакъ зôстала бѣдною, если еи горожане не ученй и непросвѣченй, щобы зъ тыхъ лучôвъ могли черпати богатство про себе и своеи рôднѣ. А понеже здôбнôсть и культурнôсть робôтника есть тымъ чинникомъ, котрый отверає и оживляє тй жерела, длятого передовсѣмъ треба просвѣщати робôтництво и удѣлити єму часу для потребнои просвѣты. Прото кождый боре ся за зниженемъ робôтнои добы на 8 годинъ, щобъ остало робôтникови досыть часу и охоты для просвѣщеня, такъ потрѣбного для загального добра.

Скорочене робôтного дня затруднить бôльше робôтникôвъ, котрй бы остали безъ замѣщеня. Коли бы людскôсть того дочекала ся, що всѣ працювали бы, а всѣ выконували бы свою працю лишь черезъ 8 годинъ денно, настала бы щаслива доба для цѣлои людскости, бо кождый працювавъ бы на своимъ становиску зъ охотою а збуваючй єму годины дня уживъ бы на свою просвѣту, на ужите утѣхъ домашныхъ, суспôльныхъ и родинныхъ — цѣле жите закрасило бы ся яснѣйшою краскою и бôльшій спокôй и радôсть запановали-бъ въ житю.

И длячого жь людска суспôльнôсть не завела ще того въ своимъ порядку, если то кождый мусить узнати за добре? Лакôмство одныхъ, несвѣдомôсть и несолідность другихъ есть тому причиною. Коли-бъ робôтництво злучилось въ певнй а неодолимй союзы и стояло при своимъ мудрôмъ а справедливôмъ жаданю, легко бы то осягнуло.

ДЕ-ЩО О СТРАЙКУ.

Проф. Гунонъ зъ Ню Йорку говорить о страйкахъ таке: Думає собѣ де-хто, що коли робôтники застрайкують, тымъ самымъ позбавляють они себе мѣсця и всякого права до попередного занятія такъ якъ бы они выступили зъ працѣ и йшли де инде за роботою. Есть то фальшива думка, бо въ дѣйсности есть оно инакше. Хлѣбодавцѣ знають добре, що то есть неправда. Противно, хлѣбодавцѣ очѣкують, що робôтники вернуть ся, або що имъ удасть ся намовити робôтникôвъ до повороту до працѣ на давныхъ условіяхъ. Еслибъ хлѣбодавцѣ направду вѣрили въ то, що робôтники вôдходять, забераютъ ся и не вернуть ся бôльше назадъ, то они не ждали бы, не опущали бы роботы, якъ звычайно дѣє ся, а задосить учинили бы жаданю робôтникôвъ. То показуєсь найлѣпше зъ способу, въ якій фабриканты покликують свѣжихъ робôтникôвъ на мѣсце страйкуючихъ. Розсилають своихъ агентôвъ, тй збирають першихъ лѣпшихъ людей, неспосôбныхъ до того рода працѣ, щобы лишь страйкерôвъ настрашити и змусити ихъ до чимъ скоршого повороту до працѣ. Хлѣбодавцѣ навѣть платять часомъ бôльше новымъ робôтникамъ, бо суть переконанй, що они довго не вытрѣмають. Кождый, хто рахує на то, щобъ заняти мѣсце страйкуючого, зле выходить на тôмъ. Коли немавъ роботы передъ страйкомъ, не буде мати и по страйку, ба немавъ бы сй и пôдчасъ страйку, колибъ страйкуючй не працювали надъ полѣпшенемъ свои долѣ. Що „scabe“ дôставъ тымчасово мѣсце, єсть се заслуга того, котрый теперь ходить по улици а есть лѣпшій вôдъ него. Загальна симпатія буде завсѣгды по сторонѣ того, котрый не жахаєсь ничь стратити, щобъ лишь полѣпшити свôй бытъ.

НОВИНКИ.

— Страшне нещасте лучило ся Йосифови Билиньскому зъ Бѣлпны великой, повѣту самбôрского, почта Лука. — Нещастный йшовъ дня 28. цвѣтня с. р. зъ Ню Йорку до Пітсбурга торомъ колѣйовымъ, коли надлетѣвъ шаленый американскій тренъ и вôдтявъ ему обѣ ноги понизше колѣнъ. Теперь находить ся въ Пітсбурскôмъ шпитали на Савтъ Сайдъ. Хотяй вже 6 лѣтъ въ Америцѣ, не належавъ вôнъ до жадного братства анѣ товариства. Въ Галичинѣ мае жену и дѣтину.

— Дня 4. мая згорѣвъ до тла въ Парижу найбôльшій базарь. Помимо великого ратунку огневои сторожи не можна було угасити бѣшеного огня, анѣ выратувати находившихъ ся въ базарѣ богато осôбъ, бо у входѣ збили ся въ купку жѣнки, тамуючи выходъ, а огонь бувъ такъ страшный, що обнявъ цѣлый будинокъ. До теперь вынайшли до 150 осôбъ спаленыхъ майже на уголь. Мѣжь погибшими мае ся знаходити сестра австрійскои цѣсаревои.

— Перша газета появила ся въ старинномъ Римѣ въ Италіи ще передъ народженемъ Исуса Христа. Газета тота выходила щоденно, котру выдавали урядники, обвѣщаючи такимъ способомъ народови краевй выпадки и цѣсарскй припорученя. Той дневникъ мавъ тоту выжшость надъ теперѣшными газетами, що роздавали его людямъ задармо.

Замахъ на житє италійского короля.

Дня 22. цвѣтня коли италійскій король Гумбертъ выѣхавъ повозомъ на прогульку, напавъ нечайно на него робôтникъ и хотѣвъ его заштилетовати. Однакъ намѣръ ему неудавъ ся, бо король замѣтивъ лихій намѣръ робôтника и похиливъ ся на бôкъ, через що штилетъ не трафивъ у груди. Коли пытали приарештованого виновника Аціоріто, що було причиною его злобного намѣру — вôдповѣвъ: що его власна нужда. Вôнъ примиравъ зъ голоду, не маючи нѣякого заробку; те семе бачивъ и у инныхъ робôтниковъ, а тутъ видить тôлько збытку у богачѣвъ, такй чуднй повозы и конѣ, а до того довѣдуе ся, що на коньскихъ перегонахъ панове програють по 25 тысячь франкôвъ въ закладъ на одного коня; тодѣ зъ жалю и розпуки стративъ голову.

— Богато вже ученыхъ географôвъ выправляло ся до пôвнôчного бѣгуна, та жаденъ зъ нихъ не мôгъ дôйти далеко задля великого зимна. Теперь амер. географічне товариство призначило на кошта новои выправы 150 тысячь доляр. Провôдникомъ тои небезпечнои выправы мае бути офіцеръ маринарки R. E. Peary. Вôнъ обѣцюе въ протягу кôлькохъ лѣтъ вôдкрыти цѣлый пôвнôчный бѣгунъ, розумѣе ся пôдъ тымъ условіемъ, якъ ему его плянъ вдасть ся.

— Дня 3. мая выбухъ въ Pittsburg, Pa. великій огонь, котрый лютивъ ся зъ небувалою доси бѣшеностію и наробивъ школы надъ 3 міл. долярôвъ.

Вырôбъ паперу — загладою лѣсôвъ.

Въ тôмъ часѣ, коли всѣ майже державы придумують розличнй способы, щобъ охоронити лѣсы вôдъ цѣлковитои заглады, грозить имъ велике небезпеченьство вôдъ паперу. Въ роцѣ 1895 скôлькôсть спотребованя паперу переходила 1.500 міл. кільограмôвъ. Вôдпадки, солома, альоесъ и кропива вже не выстарчають на вырôбъ паперу, котрого чимъ разъ бôльше спотребовуе ся. — Франція и Англія выробили въ 1895 р. высше 400 тысячь паперовои масы зъ дерева, вывезеного зъ Швеціи и Норвегіи. На вырôбъ паперовои масы зъ дерева йдуть тôлько трійцять и сорокълѣтнй ялицѣ и сосны, зъ котрыхъ кожда може дати не бôльше якъ 150 кільогр. матеріялу, пригôдного на вырôбъ паперу. Розширена бôльше газета потребуе зôсотку деревъ для кождого свого числа. Такимъ способомъ, если скôлькôсть книжокъ и газетъ буде зростати въ тôмъ степени що теперь, то за якихъ 50 лѣтъ всѣ лѣсы въ Европѣ будуть зрубанй и перемѣненй въ папѣръ.

— Що польскй шляхтичѣ славнй зъ галицкихъ выборôвъ, о тôмъ знае вже цѣлый свѣтъ. Та имъ мало ще тои крови, яка поляла ся при послѣдныхъ выборахъ до рады державнои, они беруть ся теперь до рускихъ урядниковъ и за найменшій обявъ рускости у тыхъ людей, переносять ихъ безъ подания причинъ на Мазуры. Они тй панки, доти будуть дрочити рускій народъ, ажь той не спалахне слушнымъ огнемъ и не зробить имъ такои лазнѣ якъ се зробили самй Мазуры въ 1846 р.

Кôлько коштують вôйны?

Пôдъ теперѣшну пору, коли мѣжь Греками а Турками выбухла вôйна, а прочй европейскй державы на лобъ на шію ладять ся до вôйны, не безъ интересу буде знати кôлько може коштувати така вôйна. Въ послѣдныхъ десяткахъ лѣтъ вôйны коштували тôлько: Американьска вôйна о независимôсть пожерла у обохъ воюючихъ сторôнъ 10 міліярдôвъ долярôвъ и 803 тысячь народа. — Франкопрусска вôйна коштувала Францію 6.320 міліон. марокъ, 5 міліярдôвъ военнои контрибуціи и 290 тысячь людей. — Нещасне повстане, котре вже вôдъ двохъ лѣтъ веде ся на Кубѣ, выдерло Ишпаніи доси до 600 міл. марокъ. Словомъ такй польованя на людей приносять кольосальнй страты въ грошахъ и людяхъ, не говорячи вже о стратахъ въ коняхъ, мулахъ, верблюдахъ и т. д. А всѣ тй розходы на вôйну мусить заплатити народъ. А за що? Тому, що великимъ панамъ захочуе ся паньства и чужого добра.

— Способъ стяганя людей до свого склепу переходить у американцѣвъ неразъ границѣ смѣшности. Ось примѣромъ въ Mt. Carmel есть одна аптика, на однôй зъ шибъ написане „польска аптека", а по другôй сторонѣ на другôй шибѣ написане знову „нѣмецка аптека". А коли увôйти до аптики и заговорити по нѣмецки або по польски нѣхто не порозумѣе, бо властитель аптики Англикъ. Бізнесъ передъ всѣмъ!

Страшне землетрясенє.

На Антилляхъ, дрôбныхъ островахъ положеныхъ мѣжь Порто Ріко а заливомъ Оріноко, було грôзне землетрясенє, пôдчасъ котрого до 100 людей стратило житє. Найбôльшй школы потерпѣли островы Montscaat и Quadeloupe, де майже всѣ домы збуренй.

— Въ желѣзнôй фабрицѣ „Blast Fornus" въ North Tonawanda постигло нашого краяна Ивана Баюса велике нещасте дня 8. Мая. Коли той схиливъ ся шуфльовати руду, урвала ся купа руды присыпуючи нещасливого. Коли его выдобули, мавъ поломану руку и ногу и за пару хвиль вôддавъ Богу духа. Покôйный походивъ зъ Маластова, повѣту горлицкого, мавъ 40 лѣтъ и полишивъ въ смутку жену и однорôчне дѣвча. Не належавъ анѣ до Братства анѣ до „Р. Н. Союза".

Вѣчная ему память!

Справы робôтничй.

— М. М. Гарляндъ и другй члены выконуючого комітету союза робôтничого дня 29. априля предложили Сенатови просьбу, щобъ вôнъ занявъ ся ограниченемъ иміграціи, поправою закона банкового, стислымъ переповаджемъ закона о 8. годиннôмъ дни працѣ.

— Комітетъ выконавчій двохъ шклярень „Western Window Glass Co." и „Pittsburg Window Glass Co." постановивъ зъ днемъ 3. мая пôдвысшити цѣну шкла о 5 процентъ. А робôтникамъ знижать платню.

— Въ Cleveland заложили фабриканты руръ каналовыхъ организацію.

— Зъ 350 робôтниковъ „American Tube and Iron Co." въ Youngstown, O., котрй були застрайковали, 186 вернули назадъ до роботы за зниженою платнею.

— United Coke & Gas Co. въ Glasport коло McKeesport казала запалити остатный рядъ своихъ грубъ коксовыхъ. Въ 120 грубахъ курить ся неустанно.

— Въ минувшôмъ кварталѣ було 4,006 банкруцтвъ. Довги ихъ выносили $60,-751,561. Мѣжь тыми збанкрутовало 75 банкôвъ. Въ тôмъ часѣ спала нагло цѣна пшеницѣ здаесь зъ тои причины, бо переконано ся, що запасы еи суть бôльшй якъ думали, а вывôзъ за границю цѣлкомъ не збôльшивъ ся. За то кукурудзы вывезено богато, бо 33.323,337 бушлѣвъ, а минувшого року лишь 1,142,700 бушлѣвъ. Минувшого тыждня вывезено пшеницѣ 1,521,120 бушлѣвъ. Въ промыслѣ желѣза и стали не видно полѣпшеня, за то въ фабрикахъ шкла видно бôльшій рухъ. Въ Чікаґо дуже малй полѣпшеня. Въ St. Louis въ наслѣдокъ повени всьо погôршило ся. Гуртовй склады зъ Omaha, St. Paul, Milwaukee, Portland доносять, що попытъ за товаромъ есть лѣпшій, особливо за полотняными товарами, олѣемъ, фарбою, шкломъ, обувемъ и скôрою.

— Выдѣлъ товариства „American Federation of Labor" просить всѣхъ робôтниковъ американскихъ, щобъ на своихъ зôбраняхъ маевыхъ порѣшили и аґітували за 8 годиннымъ днемъ працѣ, котрый бы мавъ вôйти въ житє вже зъ 1. мая 1898 р.

— Юнія робôтниковъ занятыхъ въ фабрикахъ желѣза, стали и бѣлои бляхи такъ звана „Almalgamoted Association" въ виду змѣны тарифы хоче такожь установити нову скалю платнѣ. Если лишь проектъ новои тарифы зôстане принятый, що выйде на користь панôвъ-компанистôвъ, не залишать такожь и робôтники домагатись змѣны въ свою користь. Въ тôй цѣли скликала упомянута унія конвенцію до Detroit на 18. мая, де мають уложити нову скалю.

— Въ Чікаґо 5 уній зарядило страйкъ на день 1. мая. Результатъ того буде здае ся такій, що богато люда стратить роботу.

— Помимо, що ту и тамъ робять люде, загально есть великій застôй теперь въ Америцѣ, а найгôрше вже въ майнахъ-копальняхъ вугля. Длятого нашй майнеры утѣкають до фабричныхъ мѣстъ въ надѣ, що достануть роботу. Тымчасомъ робôтниковъ всюды повно, а роботы такожь всюды мало.

Де-що цѣкавого.

— Скиньтесь по центови на сироты по убитыхъ выборцяхъ!!!

— Высше миліонъ Французôвъ есть теперь въ Спол. Державахъ.

— Всѣхъ овець на цѣлôмъ свѣтѣ есть 550 миліонôвъ штукъ.

— Найбôльшою школою на свѣтѣ есть універзитетъ въ Калькутѣ, въ всхôднôй Йндіи. Тамъ що року надъ 10,000 учениковъ здають свои испына.

— Въ Берлинѣ есть 60,000 жидôвъ. У Львовѣ певно бôльше того смердячого корѣня.

— Въ Чікаґо межи адвокатами есть бôльше якъ 30 ніґрôвъ.

— Звѣрята, котрй суть въ ужитю по всѣхъ фармахъ американскихъ, представляють вартôсть одного міліярда 887 миліонôвъ.

— Въ нашôй землицѣ-матери находить ся золота на $5,000,000,000 вартости. Кобы знати куды ся до него дôстати...

— Уважайте, ще таки завтра може прійти смерть по чоловѣка. Запишѣть ся до „Союза" заразъ.

— Якъ нема кому лишити посмертного, то запишѣть „Свободѣ", якъ се зробили два молодыхъ патріотôвъ зъ Mt. Carmel, Pa.

— Въ Geogi-a оденъ фармеръ выоравъ збанъ, а въ нѣмъ $16,000 въ золотѣ. Здаесь, злодѣ тамъ занесли, бо вже вôдъ довшого часу справляло ся то поле, а ничь не знайдено на нѣмъ.

— Недавно тому въ Лондонѣ ѣхали „молодята" и всѣ гостѣ весѣльнй на байсикляхъ до шлюбу. По выходѣ зъ церкви зôбрана товпа людей обсипала ихъ, пôсля звычаю рыжомъ.

— Въ Нѣмеччинѣ на кождыхъ 1500 людей припадае оденъ лѣкарь; въ Сполуч. Державахъ на 600 людей.

— „Свободу" конче треба записати собѣ и заплатити за ню. — Спробуйте!

— Щобы заосмотрити всю сѣть колѣйову въ Европѣ въ швалѣ—кльоцы, требабъ вырубати оденъ міліонъ акрôвъ лѣса.

— Американцѣ выдають рôчно оденъ міліярдъ, 16 міліонôвъ, 126 тысячь доляр. на розмантй горячй напоѣ. Мимувшого року выдали $270 міліонôвъ на віску, 541 міліонôвъ на пиво, а 49 міліонôвъ на вино. И будуть грошѣ!

ВСЯЧИНА.

Науковй досвѣды ствердили, що рыбы такожь спять и то въ розмаитыхъ поставахъ. Однй кладуть ся на бôкъ, другй спять въ такôй поставѣ, якъ плавають, иншй знову кладуть ся животомъ до горы. Одна рыба, котра мешкае въ каналѣ Ля Маншъ, котрый роздѣлюе Англію вôдъ Франціи — мае такъ спати мôцно, що поступаючи осторожно можна ю руками злапати. Рыба, коли спить, мае очи отворенй длятого, бо декотрй не можуть замыкати очей а такожь потому, що очи мають ю остеречи передъ небеспеченствомъ такъ якъ насъ слухъ. Всѣхъ рыбъ есть 10.000 родôвъ.

— Найбôльшу свинку, яку коли мôгъ выховати фармерскій Вісконзинъ, убито тамъ на однôй фармѣ. То звѣряточко важило лишь 1136 фунтôвъ, а було такои ваги, що не було въ силѣ вже себе двигати.

— Въ Пассайку одна панѣ знайшла въ баксѣ консервôвъ томейтовыхъ великій палецъ людскій. Здаесь, що машина го вôдтяла и коли въ замѣшаню страчено го зъ пôдъ ока, дôставъ ся вôнъ мѣжь овочи а разомъ зъ ними до баксы. Ще мавъ природный выглядъ и досить свѣжо выглядавъ.

— Недавно дуже тому бандурки продавали ся въ тôмъ краю по $1.00 за бушелч, а днесь въ Вісконзинѣ продають по 8—10 цт.

СМѢХЪ И ПРАВДА.

Оденъ ніґерскій священникъ, описувавъ въ своѣй проповѣди пекло, яко мѣсце повне снѣгу и дуже зимне, где проклятй мерзнуть цѣлыми вѣками. Коли довѣдавъ ся о тôмъ его епископъ пытавъ ся, чому вôнъ описуе своимъ парохіянамъ пекло, яко мѣсце вѣчного зимна?

— Тому, вôдповѣвъ ніґерскій священникъ, що еслибъ я казавъ що тамъ тепло, то декотрй старй ніґры, що мають ревматизмъ, хотѣлибъ тамъ дôстатись сейчасъ якъ тôлько наступлять першй морозы.

ДОБРА РАДА.

Если зъ тебе такій послѣдный туманъ — каже отець до сына — що не можешь нѣчо спамятати, то бери прикладъ зъ мене и все собѣ записуй!...

Якійсь молодикъ, котрый мавъ тоту привычку, що любивъ усе жартувати зъ добрыхъ людей, запытавъ одного голяря:

— А голили вы вже малпу?

Голярь вôдповѣвъ:

— Еще нѣ, але якъ хочешь усѣсти, можу заразъ спробувати!

КРИВОПРИСЯЖНИКЪ.

Повѣсть люду.

Зъ словацкого переклавъ М. С.

Послѣдный звукъ дзвоновъ роспрощавсь зъ умерлимъ. Зôтхнувъ-емъ ще разъ „вѣчный упокой дай ему Боже", и було по обрядѣ похоронномъ. Жалобне нарѣкане и розпучливе заломуване рукъ молодои вдовы, до глубины серця проймаючій плачь, мовь курятъ дѣточокъ гомонѣли заодно въ моихъ ушахъ. Похоправлисьмо чоловѣка въ найкраснѣйшу вѣчну, побожнѣй жены, стоячи на горбочкахъ, шептали собѣ, що велика провина тяжить на его совѣсти, що криво присягавъ.

Мене мало що обходили тѣ шепоты, бѣда и нужда вдовы заняла мене цѣлкомъ.

Трѣскуча зима, снѣгъ хромотить пôдъ ногами. Въ воздусѣ вютъ ся бѣлявѣ снѣговѣ звѣздочки и падають зъ провила долôвъ. Надъ потокомъ при вырубанôй криници хлюпають ся гуси а де на вербу або високу тополю всяде ворона, закраче и полетить зновь дальше.

Що-жь — думаю — помогло то бѣдакови, що занапастивъ свою душу? Нема ще року, якъ мало ему було того свѣта, волочивъ ся по судахъ. Днесь его чорна земля вкрыла. Неоплакує его нѣхто кромѣ жѣнки и дѣтей. Свѣтъ его вже больше не потѣшить. Горы, поля, луги, стайнѣ, всьо мусѣвъ лишити. Вже передъ Божимъ судомъ.

Розгаяно важкй думки, шукаю словъ потѣхи для бѣдной вдовы, а въ душѣ менѣ щось неустанно шепче: „не возьмешь имени Господа Бога твого на дармо". Шепоты жѣнокъ: „фалшиво присягавъ" не дають менѣ спокою.

Иду, занятый тымъ думками, въ тôмъ добѣгає мене засапаный гробарь, цѣлый обмараный жовтою глиною. На плечехъ несе свои знаряды: рыскаль и мотыку. Зрôвнавъ ся зô мною и промовивъ тихимъ голосомъ: „Отче духовный, молѣть ся, щобы ему Господь бувъ милосердный, та щобы хоть по смерти мавъ спокой. Такихъ людей анѣ земля не хоче приняти". — „Не такъ то ще давно — продовжавъ вôнъ — якъ въ сусѣдствѣ въ Л. згорѣла була вежа. Я бувъ вже тогды годный нарубокъ. Вжемъ вôтця — дай му Боже царство небесне — неразъ заступавъ. Ходивъ-емъ тогды на заробки. Бѣдный чоловѣкъ глядає гроша, де знає. Псмагавъ-емъ рубачамъ носити дерево. Робилисьмо власне коло вожѣ. Иду до горы, и мало зъ нôгъ не звалюсь, на самôмъ верху пôдъ крышею стоить въ кутѣ оперте щось чорного, якъ жужель. Прийшло ми на гадку — Боже сохрани — що то кие лихе. Пытаю ся людей, що то? хто то? А они всѣ зôстращенѣ говорили: „То є Гано, кривоприсяжникъ". Три разы го земля выкинула, нѣгде немавъ спокою, тай го тамъ вынесли. Боже вôдпусти му грѣха. Такъ, каждый си з него може брати примѣръ".

Правдоподôбность приключеня и простый способъ оповѣданя гробаря зачали мене цѣкавити. И пытаю ся его: „Чи знаете що о тôмъ Ганови?"

„Много — сказавъ вôнъ — лишь послухайте мене! Бувъ то мастный чоловѣкъ. Такого мастку въ Л. немавъ нѣхто. Его волы мали такй роги, що не могли вмѣстити ся до оборы. Мавъ всього, що лишь душа забагла. Колежь-бо, якъ знаєте, хто мае богато, хоче ще бôльше. Завязавъ ся на маленькій кавалокъ землѣ свого сусѣда. Той ся боронивъ. И повстали зъ того суды. Паны и комисарѣ зъѣзджували. — Вôдкладали справу зъ дня на день. Покликали свѣдкôвъ, старшихъ и поважныхъ людей. Та що то було давно, то одинъ свѣдчилъ такъ, другій сякъ. Гано платилъ. Выдатки росли. Вже були бы оба по десять такихъ земництъ набули. Паны не могли розсудити, прийшло до присяги.

(Конецъ буде)

Молись, трудись, учись, до „СОЮЗА" запишись, до читальнѣ ходи, Бога въ сердцю май, ближнього люби, церковь посѣщай, „СВОБОДУ" читай, Русь святу люби, доброму научай ся, грошей немарнуй, въ процеса не вдавай ся. Въ льотерію не грайте, тôлько грошѣ щадѣть. Братя! намъ треба „Народного Дому", ану скиньтесь по центови. Се не забувайте! . . . Буде зъ васъ.